

Spoštovani naročniki laboratorijskih preiskav Laboratorija za imunologijo revmatizma, UKCL!

Obveščamo vas, da smo v skladu s Pravilnikom o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine (Uradni list RS, št. 64/04, 1/16 in 56/19), v Laboratoriju za imunologijo revmatizma (LIR) dolžni zagotoviti popolno sledljivost biološkega materiala, zato mora biti biološki material pravilno označen, spremna dokumentacija pa mora biti pravilno izpolnjena. V ta namen vam navajamo podatke, ki so zahtevani ob sprejemu biološkega materiala in pomembne informacije za naročanje laboratorijskih preiskav v LIR.

1. ZAHTEVANI PODATKI ZA SPREJEM BIOLOŠKEGA MATERIALA

A) Na epruveh:

- Ime in priimek ter datum rojstva preiskovanca
- Številka in/ali koda elektronskega naročila (v primeru e-naročila)

Opozorilo: podatki naj bodo natisnjeni na nalepki!

B) Pri elektronskem naročilu:

- Priimek in ime preiskovanca
- Datum rojstva in spol preiskovanca
- Matična številka bolnika (hospital UKCL)
- Številka kartice zdravstvenega zavarovanja (KZZ)
- Šifra napotne zdravstvene organizacije
- Šifra napotnega zdravnika
- Kontaktna telefonska številka naročnika
- Laboratorijske preiskave
- Datum in ura odvzema vzorca

C) Pri naročilu z naročilnico LIR (dostopna na povezavi <http://lab.biarti.si/informacije>):

- Priimek in ime preiskovanca
- Datum rojstva in spol preiskovanca
- Številka kartice zdravstvenega zavarovanja (KZZ)
- Naziv in šifra napotne zdravstvene organizacije
- Ime in priimek napotnega zdravnika ter njegova šifra
- Kontaktna telefonska številka naročnika
- Označene laboratorijske preiskave na naročilnici
- Datum in ura odvzema vzorca
- Datum naročila ter žig in podpis zdravnika

Biološki material, kjer ne bo mogoče nedvoumno identificirati preiskovanca, naročnika laboratorijskih preiskav ter biološki material z nesprejemljivo kakovostjo (razbiti vsebniki, razlitja), bomo morali žal zavrniti v izogib vsem tveganjem in v korist pacientov!

2. NAVODILA ZA PRAVILEN ODVZEM, TRANSPORT IN PREVZEM VZORCEV ZA PREISKAVE V LABORATORIJU ZA IMUNOLOGIJO REVMAZMA

Vsi vzorci naročnikov za preiskave LIR morajo biti opremljeni z "Naročilnico za preiskave v Laboratoriju za imunologijo revmatizma" (v nadaljevanju "Naročilnica LIR"), razen v primeru elektronskega naročila.

1. Splošna navodila:

- a. Odvisno od naročenega števila preiskav se bolnikom na tešče odvzame **1 do 3 (5 ali 7 ml) biokemične epruvete krvi brez dodatkov**, razen za preiskavi s-KRIO (glej točko 3) in k-HLA B27 (glej točko 4).
- b. Za vsakega bolnika mora naročnik preiskav izpolniti "Naročilnico LIR", ki je dostopna na povezavi <http://lab.biarti.si/informacije> in si jo natisne sam naročnik preiskav, razen v primeru elektronskega naročila.
- c. Naročnik preiskav LIR:
 - čitljivo in v celoti izpolnjeno naročilnico pošlje skupaj z vzorcem v LIR,
 - si naredi fotokopijo za svojo lastno evidenco.

2. Odvzem, transport in prevzem vzorca za preiskave v serumu (s-HEp-2, s-anti-ENA, s-anti-dsDNA, s-anti-PDH, s-aCL, s-IgA aCL, s-anti-β2GPI, s-aPS/PT, s-anti-CCP (ACPA), s-C3c, s-C4, s-ANCA (IIF in anti-MPO/PR3 ANCA), s-anti-GBM, s-PANEL JETRA, s-PANEL SSc, s-PANEL MYO, s-RF, s-SAA, s-IFX, s-anti-IFX, s-ADL, s-anti-ADL, s-VDZ, s-GLM, s-UST, s-anti-HMGCR, s-anti-C1q):

- a. Odvzem krvi in priprava vzorca za transport:
 - Odvzeta kri se centrifugira 10 min na 1800 x G in oddeli serum v epruvete primerne za varen transport.
- b. Transport in prevzem vzorca:
 - Vzorci zunanjih naročnikov se oddajo preko kurirske/reševalne službe obvezno na sprejemnem oknu LIR, Vodnikova 62, skupaj z "Naročilnico LIR", ki jo podpiše oseba ob sprejemu vzorca in **ne v KIKKB-DTS UKCL**.
 - Vzorci naročnikov UKCL se oddajo preko kurirske službe v KIKKB-BPD, kjer jih prevzame zaposleni tehnik LIR.
 - Po redni/hitri pošti.

3. Odvzem, transport in prevzem krvi za preiskave s-KRIOGLOBULINI (tako odvzeta kri je primerna tudi za vse ostale preiskave LIR razen k-HLA B27):

- a. Odvzem krvi in priprava vzorca za transport:
 - **Pred** odvzemom krvi morate zagotoviti, da je injekcijska igla, ustrezno število biokemičnih epruvet brez dodatkov (4 x 5 ml steklene epruvete, kataloška oznaka D367614) ter transportna termo posoda ogreto na **+37°C ± 2°C** (35 - 39°C). Pomembno je, da se odvzem krvi izvaja vedno z ogreto injekcijsko iglo v ogreto biokemično epruveto in se jo takoj prenese v ogreto termo posodo (37°C)!!
 - Vzorec za preiskavo na krioglobuline sprejemamo do 12:30 h!!
- b. Transport in prevzem vzorca:
 - Vzorec mora skupaj z "Naročilnico LIR" prispeti v LIR v najkrajšem možnem času in pri tem je potrebno ohranjati T vzorca v predpisanem temperaturnem območju **+37°C ± 2°C** (35 - 39°C).

4. Odvzem, transport in prevzem krvi za preiskavo k-HLA B27 :

- a. Odvzem 1 epruvete krvi z dodatkom EDTA, citrata ali heparina.
- b. Transport in prevzem krvi: kot za serum.

3. ZAVRINITVENA MERILA ZA VZORCE POSLANE NA PREISKAVE LIR

Vzorec je neprimeren za testiranje in ga lahko prevzemnik vzorcev, ki jih pošiljajo v LIR naročniki izven UKCL in naročniki organizacijskih enot UKCL in se zbirajo na sprejemnih mestih v BPD (KIKKB-BPD, skozi sprejemno mesto LIR), **zavrne zaradi sledečih nepravilnosti:**

- **napačno odvzeta kri in/ali priprava vzorca** (predvsem za preiskavo s-KRIOGLOBULINI in k-HLA B27);
 - **premalo vzorca** ne glede na razlog;
 - **vzorec prestar:** obsežnost fragmentacije molekule C3 v fragment C3c je odvisna od starosti vzorca in pogojev shranjevanja. Imunonefelometrično izmerjene vrednosti C3 v svežem vzorcu so do 30% nižje kot vrednosti izmerjene v »starih« vzorcih. Fragmentacija C4 v bolj stabilen C4c fragment poteka počasneje med shranjevanjem vzorca v primerjavi s fragmentacijo C3. Imunonefelometrično izmerjene vrednosti C4 se tudi povečajo glede na čas shranjevanja. Med shranjevanjem vzorca (serum) do izvedbe analize pri T 2 - 8°C do 8 dni ali pri T, ki je nižja od -20°C do treh mesecev, se koncentracija C3c v serumu lahko zviša do 17%, koncentracija C4 pa do 8%.
 - **poškodovana embalaža v kateri je vzorec** (epruveta/paket/pošiljka), iz katere je razvidno, da ni suha, cela in da oznake ter napisi na njej niso jasno čitljivi, zaradi česar je lahko prišlo do izhlapitve, kontaminacije ali drugačne spremembe vzorca in/ali nejasnih napisov, zaradi česar bi lahko prišlo do napak pri testiranju in/ali zamenjavi vzorcev.
 - **nima potrebnih jasnih oznak in napisov**, ne glede na razlog.
 - če je naročena **preiskava s-KRIOGLOBULINI in vzorec ob sprejemu** odstopa od predpisnega temperaturnega območja $+37^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, preiskavo sicer izvedemo, vendar ob rezultatu vedno podamo ustrezen komentar, da so rezultati lahko lažno negativni ali znižano pozitivni. V primeru, da vzorec prispe v LIR na sobni T, preiskave ne izvajamo.
 - če vzorec do prevzema v LIR **ni bil pravilno shranjen in/ali transportiran**.
- a. Naročnika se obvesti, da vzorec ni uporaben za preiskave, ki jih izvaja LIR.
- b. Naročilnica LIR se shrani in čaka na nov vzorec največ 30 dni.

Nepravilno izpolnjena Naročilnica LIR:

- naročnika pisмено obvestimo, da je Naročilnica LIR nepravilno/pomanjkljivo izpolnjena in ga pozovemo, da pravilno izpolni oz. dopolni zahtevane podatke;
- vzorec se hrani do prejema dopolnjene Naročilnice LIR največ 30 dni.

Ta zavrnitvena merila veljajo za vse vzorce prevzete v LIR, ne glede na naročnika/pošiljatelja.

Vodja Laboratorija za imunologijo revmatizma

Izr. prof. dr. Saša Čučnik, spec. med. biokem.

